

Vegyes közlemények.

— **Jelentés a M. N. Múzeum könyvtáráról.** A M. N. Múzeum könyvtára az 1881. év I. felében összesen 1368 kötet vagy füzet nyomtatvánnyal, 63 kézirattal és 10212 oklevéllel és levéllel szaporodott; és pedig ajándéku kapott 112 kötet nyomtatványt, 4 kéziratot és 9598 oklevelet és levelet; vásárolt 463 kötet nyomtatványt, 59 kéziratot és 614 oklevelet és levelet; a beérkezett köteles példányok száma 793 kötet.

Könyvek, kéziratok, oklevelek vásárlására és kötésre fordított 1582 frt 57 kr. Az olvasók száma 11390-re ment, kik 20734 nyomtatványt, 1375 kéziratot és 4845 oklevelet használtak.

— **Majláth Béla** a Nemzeti Múzeum könyvtár-őre a nyári szünet alatt a németországi könyvtárakban tesz kutatásokat, hol a Thuróczy-krónika 1483-ik évi brünni és ágostai kiadásait a krónika ekkorig ismert egykoru kézírataival hasonlítja össze. A bibliographiában ugyanis positiv adatok alapján ekkorig még felderítve nincsen, hogy a Thuróczy-krónikának 1485-ik évi velencei kiadása valósággal létezett-e, mint ez Toldy Ferencz boldog emlékü tudósunk is hitte, avagy pedig az egész velencei kiadás csak fictio, melyet külföldi bibliographusok csempészték be az irodalomba. E kérdés felderítésén dolgozik Majláth, tanulmányába belevonja a Magyarországról létező más középkori krónikákat is és a szövegkritika és bibliographia segítségével önálló kutatás alapján óhajtja a kérdést megoldani. Kutatásainak eredményéről a jövő számban.

— **Árpádkori oklevélvásárlás.** A Nemzeti Múzeum könyvtára újabban 5 árpádkori oklevelet vásárolt, melyek a »Könyvszemle« utolsó füzetében említett okleveleket kiegészítik. Az oklevelek a Rummy-család levéltárából származnak s a Wenzel-féle árpádkori okmánytárban egytől-egyig ki vannak adva.

— **Hodor Károly** a magyar történetírók Nestora, kinek elhunytáról a »Századok« juliusi száma oly szépen megemlékezett, egész életén át gyűjtött könyvtárát és kéziratgyűjteményét az erdélyi Múzeumnak ajándékozta.

— **A velencei nemzetközi földrajzi kiállításra** a M. N. Múzeum könyvtára is küld könyveket, térképeket, leginkább a régi magyarországi földrajzi irodalom termékeiből és egy óriási földgömböt, melyet Perczel László földbirtokos és volt országgyűlési képviselő 1863-ban a londoni közkiállításra készített, de elkészvén vele, a M. N. Múzeumnak ajándékozott. A földgömb nagy praecisioval van kiállítva, felírásai tisztán magyarok s nagyságára nézve az osztrák-magyar monarchiában levő földgömböket mind felülmulja. Ekkorig még sehol sem volt kiállítva s hisszük, hogy Velenczében méltó feltűnést fog kelteni.

— **A győri és pannonhalmi könyvtárakról.** A pünkösdi szünidő alatt alkalmunk volt a győri püspöki papnöveldei és a pannonhalmi könyvtárt megtekinteni, s örömmel irhatjuk, hogy a rendezés mind két helyen igen szépen halad előre. A győri könyvtár körülbelül 40 ezer kötetből áll s középkori kéziratokban, incunabulumokban, theologiai, történeti és más szakbeli forrásmunkákban igen gazdag. Ezenkívül a régi magyar és az új irodalmi termékek is igen szép számmal vannak képviselve. A könyvtár élén dr. Kisfaludy Béla theologiai tanár és tanulmányi felügyelő áll, ki a könyvtárt nagy ügyszeretettel és szakismerettel kezeli s nemcsak az egész könyvtárt újból felállította, hanem a könyveknek nagyobb részét már lajstromozta is. A pannonhalmi könyvtár kötetszáma meghaladja a százezret s a monostor egyik szárnyában egy erre szánt külön impozáns helyiségben van felállítva. Itt a rendezés a tudós Halbik Cyprián könyvtárőr vezetése alatt, ki a könyvtárban ekkorig már

több korszerű reformot létesített, már a befejezéshez közeledik. Mindkét helyen a rendezés a könyvtárban újabb elveiszerint van keresztülvive s befejezését annak idejében örömmel fogjuk regisztrálni.

— A marosvásárhelyi ref. főiskola legújabbán közrebocsájtotta könyvtára többes példányainak jegyzékét. A füzet igen ügyesen van összeállítva s 57 lapon 770 számban körülbelül 900 munkát, többnyire transilvanikákat sorol fel. Ezek közt van több XVII. századi magyar munka és más erdélyi könyv, mely a magyarországi könyvtárakban kevés példányban van meg. A Tudományos Gyűjtemény, Tudománytár, (Erdélyi) Vasárnapi Ujság, és az Erdélyi Hiradó folyamaiból tekintélyes számú példány eladó. Az árak általában véve mérsékeltek. Ajánljuk e jegyzéket a könyvtárak és könyvbarátok figyelmébe.

— A vatikáni könyvtár kéziratának catalogusán szorgalmasan dolgoznak s Ciccolini könyvtár-őr mindent elkövet, hogy az első kötet belőle mielőbb sajtó alá kerüljön. Tekintve, hogy a vatikáni könyvtár középkori kéziratokban a leggazdagabb, hogy továbbá ezeket magyarországi szempontból rendszeresen még senki sem vizsgálta, nagy feszültséggel várjuk a catalogus megjelenését s azt hisszük, hogy a felsorolandó kéziratok közt számos olyan lesz, melynek magyarországi provenienciája van s melynek megismertetéséből irodalomtörténetünk jelentékeny gyarapodást várhat.

— Unkarin Albumi (Magyar Album) cím alatt egy terjedelmes kötet jelent meg Jyväskylä városában, Finnországban, finn nyelven. Az album szerkesztője Jalava Antal, a magyar nyelv lectorsa a helsingforsi egyetemen, s a Kisfaludy-társaságnak levelező tagja, ki tudvalevőleg lelkes barátja a magyar nemzetnek és irodalmunknak, és nyelvünket is jól érti. Az igen csinosan kiállított albumot Kölcsey Hymnus-a nyitja meg, s ezután következik egy hosszabb, igen szépen írt tanulmány gr. Széchenyi Istvánról, a szerkesztő tollából. A kötetnek másik eredeti cikke egy kis elmefuttatás a finn-magyar nyelvrokonságról, melyet dr. Szinnyi József írt finn nyelven. Az album

többi prózai dolgozatai: Greguss értekezése a színművészetről, Jókainak egy kis rajza, és Tóth Kálmán »Nő k a z a l k o t m á n y b a n« című vígjátéka, melyet Jalava igen sikerülten fordított le s mely hír szerint legközelebb színre is kerül a helsingforsi finn színházban. Az album nagy részét költemények foglalják el; legtöbb van Petőfitől, néhány Aranytól, Kisfaludy Károlytól, Kisfaludy Sándortól és Gyulay Páltól.

A költeményeket Uno von Schrowe, Julius Krohn, Arvid Genetz, Paavo Cajander fordították, és fordításaik tartalmilag is, alakilag is nagyon hívek. A kötet végén a szerkesztő rövid életrajzát közli azon íróknak, kiknek valami munkáját fölvette az albumba. — Óhajtjuk és reméljük, hogy ezen kitünő izlés-sel összeállított könyvnek mennél nagyobb kelendősége lesz északi atyánkfiai közt, kik minden íránt érdeklődnek, a mi magyar.

— **Könyvkiállítás a fővárosban.** Az iparmúzeum igazgató-sága a jövő ősszel könyvkiállítást rendez, mely a mennyire a tervbe bevagyunk avatva, nagyszerűnek ígérkezik. A kiállítás specialis magyarországi kiállítás lesz, mely tudomá-nyos és ismeretterjesztő irányban fog hatni. Ki lesz-nek állítva első sorban a Magyarországon a XV. század végeig készült kéziratok, továbbá ugyanez időben külföldön, de hazánk fiai által írt codexek, az európai könyvtárakban levő magyarországi vonatkozású középkori kéziratok és corvin-codexek, régi kötése-
sek, az ekkorig ismert magyar codexek, régi magyar nyomtat-ványok és más Magyarországon nyomtatott munkák, melyek a hazai nyomdák történetéhez nyújtanak adalékot, továbbá hazai miniatu-rók, metszetek, ritkaságok és a magyarországi nyomdák nevezete-sebb termékei a régi időktől fogva jelen századig stb. Szóval együtt lesz mindaz, mi a magyarországi középkori könyvirás, könyvfestés, könyvkötés és könyvgyűjtés történetéhez nyújt ada-lékokat. A nyomtatványok pedig a budai krónika megjelenésétől kezdve napjainkig vagyis 1473—1880-ig, négyszáz évet megha-ladó nyomdászatonknak korszakok szerinti fejlődéséről és haladásá-ról fognak tanuskodni. Részünkről a kiállítást előre üdvözöl-jük s az ősszel részletesen fogjuk ismertetni.

— **Buda városának egy 1685-ik évi rézmetszete.** Az »Egyetemi Könyvtár« naptárgyújteményében őriztetik egy müncheni 1686. naptártöredék. Maga a naptár nincs meg, csak a »Prognosis conjecturalis astrologica — — — ad annum a Christo nato M. DC. LXXXVI. Secundum post Bissextilem. Ad Elevationem Poli 48 Gradum et Meridianum Tyrnaviensem. Monachy Typis Sebastiani Rauch.« A füzet végében »Synopsis Chronologica de regia urbe Buda«, mely Buda történetét adja elő építtetésétől fogva, mely Kr. sz. e. 1181 évvel történt Páris fia Franco által, egész 1685-ig. Hozzá van mellékelve Buda rajza rézmetszetben, egy lapon két kép: az egyik, mely keleti, másik, mely nyugoti oldalról tünteti fel. E képet Bubics apát nem ismerte

Közli: Sz. S.

— **Könyvtári buvárlatok.** E folyóirat szerkesztője a nyári szünidő alatt a krakkói, boroszlói, olműczi, vöttaui és göttweigi könyvtárakban fog kutatni, hol a magyarországi vonatkozású középkori kéziratokat s Vöttauban gróf Zrinyi Miklós könyvtárának maradványait fogja átvizsgálni. — Kutatásainak eredményéről értesíteni fogjuk olvasóinkat.

— **Gróf Pongrácz Károly honvéd ezredes** magán levéltárát a Nemzeti Múzeum könyvtárának ajándékozta. A levéltár a kisebb családi levéltárakhoz tartozik, összesen 902 darab oklevélből, levélből és aktából áll. Ezek közt van egy oklevél az Árpád korából, 33 a mohácsi vést megelőző időből, a többi okmányok későbbiek. Az oklevelek leginkább Borsod, Abauj, Gömör, és Hevesmegyékre vonatkoznak s rendezésök folyamatban van.

— **Fraknoi Vilmos** történészünk a mult hónapokban a vaticáni levéltárban kutatott s mint rendesen most is gazdag eredménynyel tért haza. Ezuttal a XV—XVI. századi pápai követjelentéseket tanulmányozta, melyek hazánk történetéhez nagybecsű adalékokat szolgáltatnak s ekkorig csak igen csekély részben vannak felhasználva. Átkutatta továbbá a pápai tizedre vonatkozó XIV. századi könyveket, melyek hazánkra nézve főleg közgazdasági, földrajzi és egyháztörténeti szempontból érdekesek. Ez alkalommal meggyőződött arról is, hogy »Theiner Monu-

mentái a magyarországi vonatkozású okleveleknek csak igen kis részét foglalják magukban, a sokkal nagyobb rész még kiadásra vár. Történetírásunk érdekében kívánjuk, hogy ezeknek kritikai kiadását, hely- és személynevek iránti tekintetből magyar tudós készítse elő. Fraknoi kutatásainak legnagyobb eredménye azonban az: hogy az irányadó köröket a vatikáni könyv- és levéltárban megnyerte a magyar tudománynak, érintkezésbe lépett velök és szerencsés modorával elérte azt, hogy tudósaink ezentul e két helyen a legjobb fogadtatásra számíthatnak.

— A M. N. Múzeum könyvtárának olvasóterme f. é. július 1-től fogva augusztus 31-ig a nagy közönség számára zárva marad. Tudósok és irodalmi kutatásokkal komolyan foglalkozó szakférfiak azonban a számukra főtartott teremben a szünidő alatt is minden nap (vasár- és ünnepnapokat kivéve) reggeli 10—1 óráig dolgozhatnak s ez idő alatt a hivatal a közönségnek minden könyvtári ügyben szívesen ad felvilágosítást.